

דף ו.

עין משפט א.

או"ה סימן שמו עיף א

א. מן התורה אינו חייב בהוצאה אלא המכניס מר"ה לרה"י או המוציא מרה"י לרה"ר, וכן המושיט וזורק מאחד לשני^ב, אבל חכמים אסרו^ג גם מכרמלית לרה"י או לרה"ה או מהם לכרמלית. אבל ממקום פטור מותר להכניס ולהוציא^ד ממנו לרה"י ולרה"ה ומהם לתוכו.

ב. העומד ברה"י^ה ומוציא או מכניס או מושיט או זורק לרה"ה דרך מקום הפטור או להיפך חייב, וכן לא יעמוד^ו אדם על מקום הפטור ויקח חפץ מידו^ז של אדם שעומד ברה"ה ויתן אותו לידו של מי שעומד ברה"י או להיפך.

ג. להחליף מקום חפץ דרך מקום פטור מרשויות דרבנן יש אוסרים^ח, ויש מתירים.

ב. שבת דף ו' ודף צ"ו, ועיין בסי' שמ"ז ובמ"ב ס"ק ח' לענין מושיט מרה"י לרה"י ורה"ה באמצע.

ג. שהכרמלית דומה קצת לרה"ה שאין בה מחיצות, ומ"מ לאו ר"ה כיון שאין רבים הולכים שם ואסרו גם מרה"י לכרמלית ולהיפך שלא יבאו להתיר מכרמלית לרה"ה וחדא גזירה היא, מ"ב אות ב'.

ד. וכן להושיט ולזרוק.

ה. היינו שהיה עומד והלך והוציא או הכניס או נשאר עומד במקום זורק או הושיט מרה"י לרה"ה או להיפך חייב דכיון שעשה עקירה ברשות היחיד והנחה ברה"ה או להיפך, ודוקא שלא עמד במקום פטור דאל"כ פטור דעשה ההנחה במקום פטור, ומ"מ אסור גם כך מדרבנן. מ"ב אות ה'.

ו. לאו דוקא המילה "וכן" דכאן אין חיוב כיון שהוא בעצמו עומד במקום פטור נעשה כמו שהניח מעט שם החפץ, אלא רק איסור דרבנן, מ"ב אות ו'.

ז. או מקרקע רשות הרבים לקרקע רה"י.

ח. ס"ל דאין לחלק בין רשויות מן התורה לרשויות מדרבנן והוי גזירה חדא, והי"א ס"ל דהוי גזירה לגזירה ברשויות דרבנן. וע"פ הכלל דהלכה כויש בתרא דעת מר"ן השו"ע להתיר ברשויות מדרבנן רק שיש להחמיר לכתחילה לחוש לאוסרים. כה"ח אות י"ז.

אור"ח סימן שמה סעיף א

עין משפט ב.

א. ארבע רשויות לשבת ט. רשות היחיד, רשות הרבים, כרמלית י, ומקום פטור.

אור"ח סימן שמה סעיף ב

עין משפט ג.

ב. רשות היחיד הוא מקום המוקף מחיצות כ גבוהות עשרה טפחים ל ויש בו ארבעה טפחים מ על ארבעה טפחים או יותר ז. וכן חריץ עמוק עשרה ורחב ד' על ד' ס, וכן תל גבוה עשרה ורחב ד' על ד' ע דינו

ט. וי"ח ברייתא שבת דף ו', הוצאה מרשות היחיד לר"ה או להיפך מלאכה מאבות מלאכות היא. וגם מפי השמועה למדו דהמעביר ד' אמות בר"ה הרי הוא כמוציא מרשות לרשות וחייב, רמב"ם פ' י"ב הלכה ח'. והטעם ע"פ סודן של דברים כי המוציא בשבת מרשות לרשות גורם להמשיך ניצוצי הקדושה שכבר הובררו אל בחינת הקלי' שהם בחינת ר"ה, והמכניס מר"ה גורם שהשכינה כביכול תרד בשבת אל מקום הקלי', ותברר שם ניצוצות להעלותם, כה"ח אות א'.

י. שאינו לא הילוך לרבים תמיד ולא תשמיש רה"י.

כ. וי"ח היינו ד' מחיצות או ג' מחיצות וברביעית לחי או קורה ואז הוי רה"י, אבל אם אין ברביעית לחי או קורה הוי כרמלית לדעת הרמב"ם בפ' י"ד הלכה ד', אבל לשאר פוסקים הוי רשות היחיד והזורק מר"ה לתוכה חייב כמבואר בב"י.

וכשיש ב' מחיצות ולחי הוי רה"י מן התורה כמו שאמרו בעירובין י"ב, דלחי משום מחיצה וכ"כ הרא"ש בפ"ק דסוכה.

ואם עשה ד' דיומדין בד' זוויות כמו פסי ביראות וכל דיומד גובהו עשרה טפחים ורוחבו ב' אמות אמה לכל צד ואין בין דיומד לדיומד י"ג אמות ושליש הוי רשות היחיד מן התורה כמו שאמרו בעירובין דף נ'.

ל. אבל פחותים מעשרה אפי' רחב הרבה לאו רה"י הוא.

ו. וי"ח ואם הפרוץ כעומד במחיצות מותר כמבואר בס"ב סעיף ט', ובלבד שלא יהיה במקום הפרוץ יותר מעשר אמות.

מ. הט"ז בס"ק ב' מסתפק אם עובי הקירות מצטרף לד' טפחים, והב"ח והמ"א בס"ק א' פשוט להם דאין עובי הקיר או המחיצות מצטרף לשיעור ד"ט. ובכה"ח הביא די"א דאם המחיצות חזקים וראויים לשימוש מצטרף עוביים לד"ט ואם חלשים אינם מצטרפים, כה"ח אות ט'.

נ. ואפי' כמה מילין אם הוקף לדירה ואם לא הוקף לדירה מן התורה הוי רשות היחיד ומדרבנן כרמלית אם הוא יותר מבית סאתים כמבואר בס"י שמ"ו סעיף ג', וריש סי' שנ"ח.

ס. ואפי' עומד בר"ה, כמבואר בסעיף י"א, ואם אינו עמוק עשרה דינו ככרמלית, ואם עמוק עשרה ויותר ואין בו ד"ט הוי מקום פטור, וה"ה בתל.

ע. דאמרינן גוד אסיק פני המחיצה על ראשו ונמצא ראשו מוקף מד' צדדין וחללו ד"ט, ב"י.

כרשות היחיד.

הגה: י"א דארבעה טפחים הם ואלכסונון פ ועיין בסי' שמ"ט.

עין משפט ד. או"ח סימן שמה סעיף ז

ז. רשות הרבים הוא רחובות ושווקים הרחבים ט"ז אמה ז ואינם מקורים ואין להם חומה. ואם הם מפולשים משער לשער אפי' שיש להם חומה אבל אין דלתותיו נעולות כלילה ק הם ר"ה. וי"א שכל שאין ששים רבוא ר עוברים בו בכל יום אינו ר"ה.

פ. הג"א בפ"ק דשבת ותוס' בעירובין נ"א, והם מפרשים בכל מקום ד' טפחים הן ואלכסונון שהם ה' טפחים ושלושה חומשין, והלבוש השמיט דברי הרמ"א ועיין בכה"ח אות י"ג.

צ. שבת ו' ע"א, ומקום העגלות במדבר היה ט"ז אמה כמו שאמרו בשבת צ"ט ע"א ורש"י שם ופחות מזה הוי כרמלית.

וכל אמה היא בת ששה טפחים מצומצמות כמ"ש בעירובין ג' וכך פסק הרמב"ם בסוף פ' י"ז משבת.

ואם המקום מקורה אינו ר"ה דאינו דומה לדגלי מדבר, ב"י, ומקורה הרי הוא כרמלית כמו בסעיף י"ד.

ק. וכ"כ השו"ע בסי' שס"ד סעיף ב' אלא שהביא שם דעת י"א שיהיו ראויות לנעול ע"ש. וכן דלת אחת נעולה זה מבטל דין ר"ה דלא הוי מפולש, ט"ז ס"ק ח', אך השו"ע בסי' שס"ד סעיף ב' משמע דבעינן משני הצדדים נעולות לבטל ר"ה, ועיין בכה"ח אות ל"ד.

ר. זו דעת רש"י, וכן נראה דעת הרא"ש בפ"ק דעירובין ובפ"ג דביצה ותוס', אך הרמב"ם בפ' י"ד לא הזכיר תנאי זה, וכ"כ הת"ה בשם הרמב"ן ורשב"א והר"ן והריב"ש. וע"פ הכלל דדעה העיקרית בסתמא א"כ דעת מר"ן כרמב"ם דיש לנו ר"ה בזה"ז גם באין ששים רבוא עוברים באותו יום.

ומש"כ השו"ע בסי' ש"ג סעיף י"ח דלדין רה"ר שלנו דינו ככרמלית כתב זה בשם י"א אבל לדידה לא ס"ל אלא כסתמא כאן.

ומש"כ המ"א בס"ק ז' על דעת הי"א דכך פסק השו"ע בסי' ש"ג סעיף י"ח ליתא, וכ"כ הברכי יוסף, ומ"מ במקום שיש עוד צד להקל יש לסמוך על סברא האחרונה. כה"ח אות ל"ז. והט"ז כתב דהיום נהגו להקל ע"פ הי"א ואין למחות בידם, אך לדעת בני ספרד יש להחמיר.

ו. כל שאין ששים רבוא לא הוי ר"ה ליי"א כיון דלא דמי לדגלי מדבר, רש"י בעירובין נ"ט ע"א ומביאו הב"י, וי"א דבעינן ששים רבוא ישראל אך משמעות הפוסקים והגמ' לא משמע כן. כה"ח אות ל"ט.

עין משפט ו.

או"ח סימן שמה פעיף יד

ד. טז. כרמלית הוא מקום שאין בו הילוך לרבים, כגון ים, ובקעה ש, ואיצטבה לפני החנות בר"ה שהיא רחבה ארבעה ה וגבוה משלשה עד עשרה א, וכן קרן זוית הסמוכה לר"ה, כגון מבואות שיש להם ג' מחיצות ואין להם לחי או קורה ברביעית ב, ור"ה שהיא מקורה ג, ותל בר"ה גבוה ג' שיש בו ד"ט על ד"ט ואינו גבוה עשרה, וחריץ שהוא ד' על ד' ואינו עמוק עשרה.

עין משפט ז.

או"ח סימן שמו פעיף ב

עיין לעיל עין משפט אות ג

עין משפט זז.

או"ח סימן שמו פעיף א

עיין לעיל עין משפט אות א

עין משפט ט.

או"ח סימן שמו פעיף א

א. חצר שהרבה בתים פתוחים לתוכו, אסרו חכמים לטלטל מבתיהם לחצר עד שיערכו ד, דהיינו שגובים פת מכל בית ובית ונותנים אותו באחד מבתי החצירות ה, וע"י כך אנו רואים כאילו כלם דרים באותו

ש. ורמב"ם בפ' י"ד כתב דמדברות ויערות דינם כר"ה ותמהו עליו וצ"ל היכא דרבים מצויים שם תדיר, ועיין בכה"ח אות ע"ג.

ומן התורה מותר להכניס ולהוציא מכרמלית לרה"י או לר"ה ומהם אליו אלא שחכמים אסרו כמ"ש בריש סי' שמ"ו. ועיין בכה"ח אות ע"ו.

ובקעה היינו שדות זרועות או קצורות מהתבואה שאינם מוקפות חומה י"ט.

ת. דבלי שהיא רחבה ד' הוי מקום פטור, ואם אינה גבוה ג' טפחים ר"ה היא, ואם גבוה עשרה ויש בה ד' רה"י לעצמה, ב"י.

א. ומיירי באין מכתפין הרבים עליו, ועיין בביאורי הגר"א.

ב. דאם יש שם לחי או קורה דינו כרה"י.

ג. לפי שאינו דומה לדגלי מדבר, מגמ' שבת צ"ח ע"א.

ד. ברייתא שבת ו', וה"ה שאסור לטלטל מבית לבית אפי' דרך חלון אסור בלי ערוב, או בתוך המבוי אפי' שהוא מתוקן בלחי או קורה או צורת הפתח, והטעם דגזרו שלא להוציא מרשותו לרשות חבירו כדי שלא יבוא להוציא מרה"י לר"ה.

ובחצר עצמה מותר לטלטל בכלה בלי ערוב חצרות, ואפי' מחצר לחצר מותר שלא גזרו בזה חכמים וכמ"ש בס"י שע"ב, מ"ב אות ב'.

ה. שעיקר דירתו של אדם במקום שפתו שם.

הבית וכאילו כל החצר מיוחדת לאותו בית.

או"ח סימן שפו סעיף א

א. אסרו חכמים לטלטל מן החצרות למבוי^י, והתירו ע"י שיתוף שגובין פת או מיני מאכל מכל חצר^ז ונותנים אותו בחצר אחת ורואים כל החצרות כחצר אחת. וכל המבוי כאילו פתוח לאותו חצר. ויכולים ליתנו באויר החצר או אפי' בבית שאין בו ד' אמות על ד' אמות^ח, וצריך ליתנו רק במקום המשתמר^ט וע"כ אין לתת אותו באויר המבוי כי שם אינו משתמר.

עין משפט י. או"ח סימן שפד סעיף ב

ב. רשות הרבים עצמה אינה ניתרת אלא בדלתות^י, והוא שננעלות בלילה^כ. וי"א אפי' אינם ננעלות אבל צריך שיהיו ראויות לינעל^ל, וע"כ אם היו מושקעות באדמה מפנה העפר ומתקנן שיהיו ראויות לינעל, אחר שעשה לה תיקון דלתות לר"ה, חשובה כולה כחצר אחת ואין מבואותיה צריכין תקון.

- ו. ברייתא שבת ו' וכפי' רש"י שם. וגזרו בו אטו מרשות הרבים לרשות היחיד.
- ז. משנה ערובין כ"ו וברייתא שם בדף פ"א.
- י. והגם שלענין ערובי חצרות בעינן דוקא פת כמו בסי' שס"ו, שאני שם דהערוב משום דירה, ודירתו של אדם אינו נמשך אלא אחר פתו, משא"כ שיתופי מבואות דאינו אלא לשותף רשות החצרות שבמבוי ולא רשות הבתים, וחצרות לאו דירות הם ע"כ די בכל דבר מאכל ומטעם זה מהני גם לתת אותו באויר החצר ולא בבית דירה. מ"ב אות ג'.
- ח. דלא גרע מאויר החצר.
- ט. ואויר חצר נקרא משתמר אבל לא אויר מבוי.
- י. ועי"ז נעשית כחצר של רבים, אבל צורת הפתח לא מהני אפי' מכל צדדיו, ויש סוברים דסגי בדלת מצד אחד הננעלת בלילה דאין זה כבר ר"ה וצד השני בלחי וקורה, מ"ב אות ו'.
- כ. שע"ז שננעלת בלילה מתבטל ממנה שם ר"ה, שאינה דומה לדגלי מדבר שהיה פתוח כל שעה. מ"ב אות ז'.
- ל. ודעת השו"ע כסתמא דבעינן ננעלות ממש, וא"כ אין מערבין ר"ה כי אם בדלתות נעולים, ובעיירות שלנו שמנהג העולם לתקן ע"י צורת הפתח סומכין על הי"א בסי' שמ"ה סעיף ז' דאין לנו ר"ה בזה"ז דבעינן ששים רבוא בוקעין, אך לדעת מר"ן שם דלא בעינן ס' רבוא, וצריך רק דלתות ננעלות בלילה, גם ביש חומה לעיר אין לטלטל ע"י צורת הפתח. ומ"ב באות ח' כתב דבעל נפש יחמיר לעצמו, ועיין בכה"ח אות י"ד-ט"ו-ט"ז.